

## Š E K » LANITI « (JiS 34/4-5, 85-87)

Med prvomajskim oddihom na Krku sem slišal za nov trajekt proti Cresu (Valbiska-Merag) in si brž zaželel malo tja čez pogledat, kaj je z lánito po 40 letih, odkar jo je M. Tentor v prispevku o cresko-slovenskih besednih ujemanjih poslal F. Ramovšu za Razprave filološkega razr. SAZU. V enem dnevu – 30. 4. 89 – niti ne celem, sem obiskal ducat vasi in zraven premišljeval, kako je pred več ko sto leti tod (Beli, Cres-mesto, Martišnjica, Osor, Stivan, Ustrine, Vrana) zbiral domače besede, posebej živalska in rastlinska imena, Fran Erjavec. Iz *potne torbe* (LMS 1875–1883) je to in ono s »Cresa« prišlo celo v Pleteršnikov slovar. Danes se pelješ po asfaltu tudi v odročne vasi, vendar je marsikatera na pol prazna ...

Moj kratki skok na Cres mi je pokazal, da lánita tam še ni pozabljena, čeprav ni tako živa kakor npr. v Reziji. Prvi pozitivni glas o nji je prišel z Vodice, ki so skupaj z večjim Orlecem bile že na Tentorjevem seznamu. Orlec besedo še pozna, stari rod ve zanjo (*Si se na lánitu udril?*), več pa je morda v nedavni disertaciji o govoru te vasi, kjer je holandski slavist H. P. Houtzagers prebil leto dni. Izjave iz vasi Vidovići in Krčine – češ: Besedo smo že slišali, ampak ni v rabi, ker nam je domač le *obráz* – bo treba še preveriti. Za Loznate je tu zanesljivo pričevanje iz ust mlajšega moža: *Se porézal na lánitu*. Na Vodiceh si je Ivica Mrakovčić s stavkom »*Imam párnju* (= krasto) *na lánite*« pomagala obujati spomin znancem pred cerkvijo v Predošćici, po deseti »maši«. Za Beli je pričal župnik J. Bandéra, tamkajšnji rojak. O lániti so mi poročali ljudje (kmetje, gospodinje, duhovnik, učiteljica, uradnik) rojeni 1897, 1908, 1909, 1911, 1913, 1914, 1921, 1931, 1941, 1945 in eden po l. 1950. Mlajših žal nisem imel priložnosti zaslišati. Ker južneje od Vrane, že na črti Hrasta–Stivan–Miholjašćica lánite menda ne poznajo (oz. se je vsaj meni ni posrečilo najti), se moramo vprašati, ali je ta beseda sploh kdaj krožila na jugu otoka. Glede na pozitivne odgovore v severnem delu pa bi kazalo razširiti in poglobiti preiskavo prav tam – »va/na tramuntánek.

Ob tretjem – rodopskem (makedonsko-trakijskem) – žarišču lanite sem v povzetku napisal, da je besedo tam »morda« prvi našel K. Mirčev 1932. Zdaj pa sem zvedel, da jo je že dolgo pred njim objavil – v obliki *lantà*, pl. *lan'ti* – Stefan N. Šiškov: *Několko mēstni dumi iz govorā na Enik'oj* (Rodopski Starini III, Plovdiv 1890, 59). O tem poroča St. Mladenov (*Prinos kām izučvane na bālgarskite govori v iz-točna i zapadna Trakija*. Trakijski Sbornik VI, Sofija 1935, str. 6, 15, 112, 139; prof. D. Stefaniji hvala za ljubeznivo opozorilo!), ki za l. 1933 navaja iz govora Enik'ojcev pl. *lanti/lanty*. S svojo pripombo – češ da gre za »starobolgarsko besedo *lanita*, ki je ni srečati v nobenem drugem slovanskem jeziku kot ljudsko (= živo) besedov« (podčrtal Mtv) – pa se je prenagil: leta 1935 sta namreč bili že lep čas objavljeni tako slovenska lánita iz Rezije (Pleteršnik I, 1894) kakor hrvaška lánita s Cresa (Tentor 1909: AsIPh 30). Jasno, da to ni nikakršen očitek, ampak zgolj ugotovitev, saj smo na drugi strani tudi mi gladko prezrli bolgarsko objavo St. Šiškova 1890. Z živo, narečno lánito – iz Rezije – je po mojem zdajšnjem vedenju prvi v sodobnem slovanskem svetu prišel na dan O. Caf (Vestnik II, Maribor 1874, (1).

Milko Matičetov  
Ljubljana